

Protocol afname schoolexamen luistervaardigheid MVT

Omdat in de wet staat dat ontheffing voor luisteren niet mogelijk is, maar dat het wel op een andere wijze getoetst kan worden, hebben we het volgende afgesproken

Voor 5 en 6 vwo hebben we vastgelegd welke vorm van toetsing van luistervaardigheid gaan plaatsvinden :

In 5 vwo :

De leerling kijkt naar ondertitelde documentaires en/ of films. Dit wordt besproken met de docent in het Nederlands

In 6 vwo :

De leerling oefent met ondertitelde kijktoetsen van het Cito.

Voor het SE luistervaardigheid krijg hij/zij een ondertitelde kijktoets met vragen.

Hij/ zij krijgt tijdverlenging in overeenstemming met de tijd die staat voor het kijkgedeelte.

Deze toets wordt gemaakt in een aparte, geschikte ruimte.

Hieronder staan de regels voor leerlingen met een auditieve beperking

Kandidaten met een auditieve beperking

Voor het treffen van aanpassingen in de wijze van examinering bij kandidaten met een auditieve beperking is geen deskundigenverklaring nodig. Een leerling met een auditieve beperking is in school bekend en de ondersteuning wordt gegeven gedurende de schooltijd.

Toegestaan is: · maximaal 30 minuten tijdverlenging

Niet toestaan: · Compensatie voor vertraagde ontwikkeling van de taalvaardigheid:

Een auditieve beperking kan een factor zijn die leidt tot vertraagde ontwikkeling van de taalvaardigheid. Compensatie daarvoor is niet mogelijk; taalvaardigheid is bij de centrale examens een expliciet onderdeel van de exameneisen. Over de mogelijke aanpassingen in schoolexamens wordt verwezen naar de handreiking die Simea met medewerking van SLO hiervoor opstelde.

Ontheffing voor luistervaardigheid:

Ontheffingen voor luisteren zijn niet mogelijk, ook niet in het schoolexamen (zie paragraaf 3.3; luisteren in het SE). Luistervaardigheid is een examenonderdeel bij moderne vreemde talen en bij Nederlands vmbo. Het wordt meestal getoetst in het schoolexamen, soms (bij digitale examens) ook deels in het centraal examen. Maar daarbij is het van belang te bedenken dat de luistertoets niet verplicht is. Als de luistertoets niet geschikt is, kan de school luisteren op een andere wijze toetsen, bijvoorbeeld in een gesprek. Strikt genomen kan dit voor alle kandidaten worden toegepast. Spreek- en gespreksvaardigheid zitten alleen in het schoolexamen.

3.1 Gebarentolk

Als de kandidaat in het onderwijs ondersteuning krijgt van een gebarentolk, is dat ook toegestaan bij de centrale examens. Voorwaarde is, dat de gebarentolk ‘op verzoek vertaalt’ en niet nader toelicht als de taal als zodanig een struikelblok is. Dat betekent dus, dat de tolk op aangeven van de kandidaat een woord of een zinsnede in gebarentaal omzet, hij vertaalt niet simultaan en integraal.

3.2 Examens waar geluid in voorkomt

Werkwijze afname centrale examens dans, drama, kunst (algemeen) en muziek

Dans en drama GL/TL en kunst (algemeen) havo en vwo bevatten geluid. Als het standaard examen niet bruikbaar is (bij een lichte auditieve beperking kan het wel bruikbaar zijn) wordt een aangepaste ‘mondelinge’ afname geregeld, afgenomen door de docent-examinator met een gecommiteerde van de CvTE-staatsexamens. In bijzondere situaties gebeurt dat ook bij muziek, als de kandidaat wel in staat is muziek te beluisteren, maar niet in de vorm zoals bij de examens geleverd (gedigitaliseerd, met koptelefoon). Het aangepaste (mondelinge) examen moet worden aangevraagd met een speciaal formulier bij DUO Examen diensten via examens@duo.nl (zie hoofdstuk 12, Procedures).

3.3 Luisteren in het schoolexamen

Bij Nederlands en de moderne vreemde talen moet de vaardigheid ‘luisteren’ worden getoetst. Een ontheffing voor dove leerlingen is in de regelgeving niet voorzien, overigens ook niet voor spreken en gespreksvaardigheid.

Een ontheffing is ook niet nodig, omdat de leerling met een auditieve beperking weliswaar niet kan horen, maar wel kan luisteren; zij het op een andere manier, en met andere hulpmiddelen, dan mensen zonder auditieve beperking. De ontheffing is ook niet gewenst, omdat ook de auditief beperkte leerling zijn directe communicatievaardigheid in het Nederlands en in de moderne vreemde taal kan en moet ontwikkelen.

Luisteren is net zo min als spreken een geïsoleerde vaardigheid; het is een vanzelfsprekend en geïntegreerd onderdeel van de gespreksvaardigheid. In het begin van het leren van een moderne vreemde taal (de eerste jaren) kan afzonderlijke toetsing van luisteren noodzakelijk zijn; gewenning aan de vreemde klanken vereist oefening en toetsing helpt daarbij. Bij Nederlands en in mindere mate Engels is geïsoleerde toetsing van luisteren bij de afsluiting van het voortgezet onderwijs niet noodzakelijk of voorgeschreven, zij het wel (goed) mogelijk zolang er geen sprake is van een auditieve beperking.

Als een kandidaat een auditieve beperking heeft, is het voor de hand liggend om zijn gespreksvaardigheden (inclusief luisteren en spreken) te toetsen met de hulpmiddelen die hem ten dienste staan, in een natuurlijk en geïntegreerd geheel: in een gesprek. Daarbij kan bij Nederlands eventueel gebruik worden gemaakt van een gebarentolk.

Theoretisch is dat bij Engels ook mogelijk, maar dan met een in de Engelse of Amerikaanse gebarentaal gespecialiseerde tolk. Die zal niet altijd beschikbaar zijn en bovendien is beheersing van de Amerikaanse gebarentaal geen exameneis. Bij inzet van een tolk in de Nederlandse gebarentaal wordt het Engels de facto vertaald; dat is niet de bedoeling van de toetsing van Engels gespreksvaardigheid.

Het voor de hand liggende alternatief, dat door mensen met een auditieve beperking over de gehele wereld wordt gebruikt in gesprekken die niet in de moedertaal worden gevoerd (maar ook in de moedertaal) is chatten in de een of andere vorm. Deze directe heen- en weercommunicatie voldoet aan alle eisen van gespreksvaardigheid.